

www.fotomagazin.hu/dfm-online

Ez a fájl a Digitális Fotó Magazin elektronikus változata.

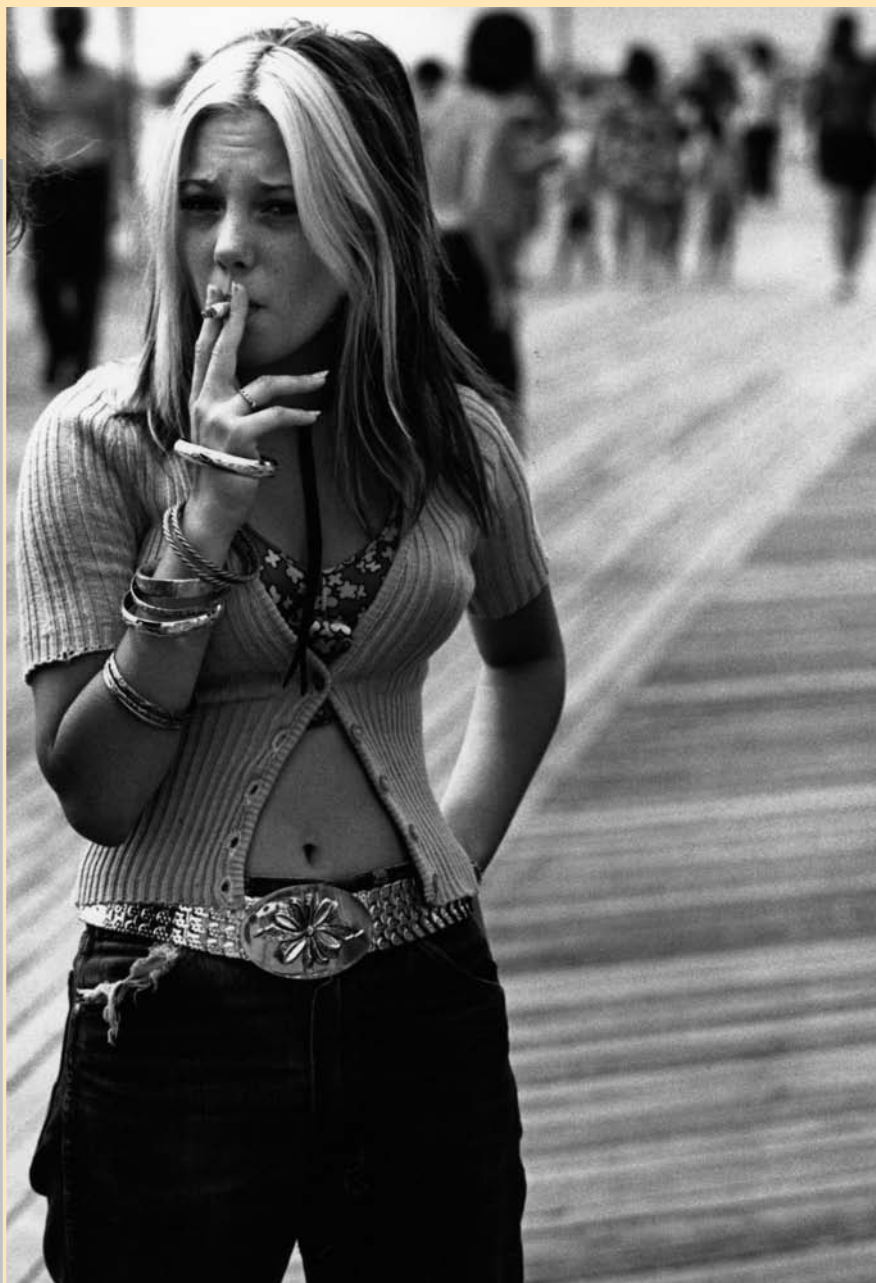
A fájl csak az előfizetőt illeti meg egy példányban. Erről saját célra nyomat készülhet. A fájl digitális formában való terjesztése, vagy több példányban való kinyomtatása a szerzői jogok megsértésének minősül.

Digitálfotó Kft.
1056, Budapest
Szerb u. 17-19
Tel: 485-5057

Az cikkek oldalpárban való megjelenítéséhez válassza az Acrobat Reader megjelenítési beállításai közül a „Continuous – Facing” vagy a „Folyamatos – Oldalpár” opciót!

Ezüstös évek

Az amerikai középiskolai tanár fényképeinek segítségével bepillantunk a hetvenes évek tinédzsereinek életébe. A felnőtté válás pillanatai Joseph Szabo fotóin emlékeztetnek életünk legszebb és talán legnehezebb éveire.

JOSEPH SZABO

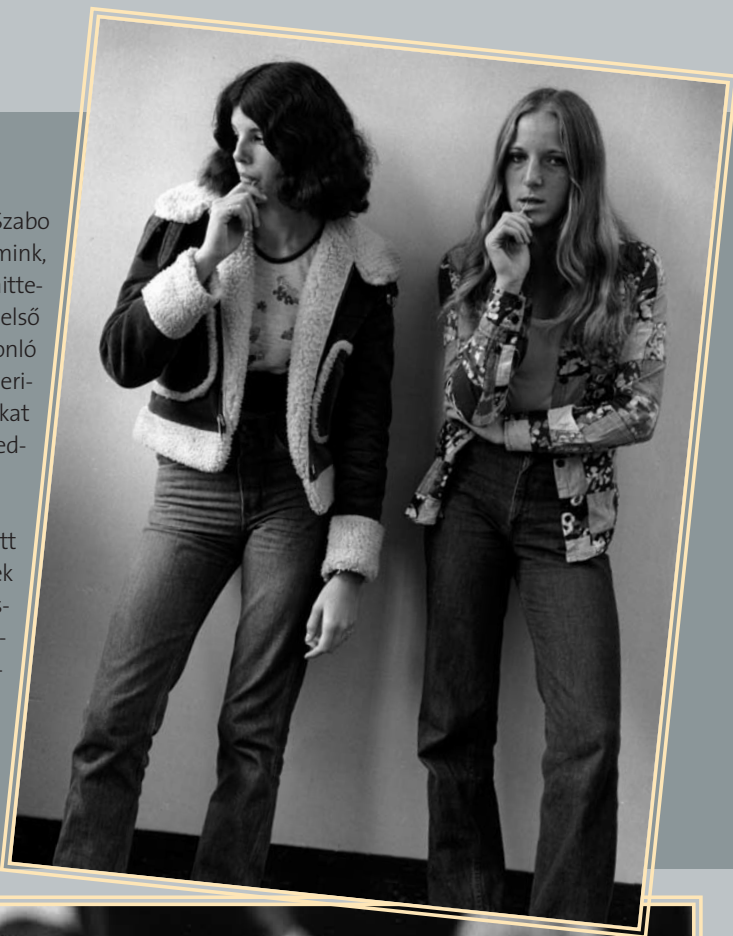
Joseph Szabo témája a kamaszkor, az életnek ez a nagyon is ismerős, átmeneti időszak a gyerek- és a fiatal felnőttkor között. Szabo huszonöt évig dokumentálta hitelesen tizenéves diákjainak életét a Long Island-i Malverne Középiskolában. A hetvenes és nyolcvanas években készült fotók figyelemre méltóan idézik fel a kort, de van valami időtlen és lenyűgöző is Szabo kamaszportréiban. A képeket az iskolai

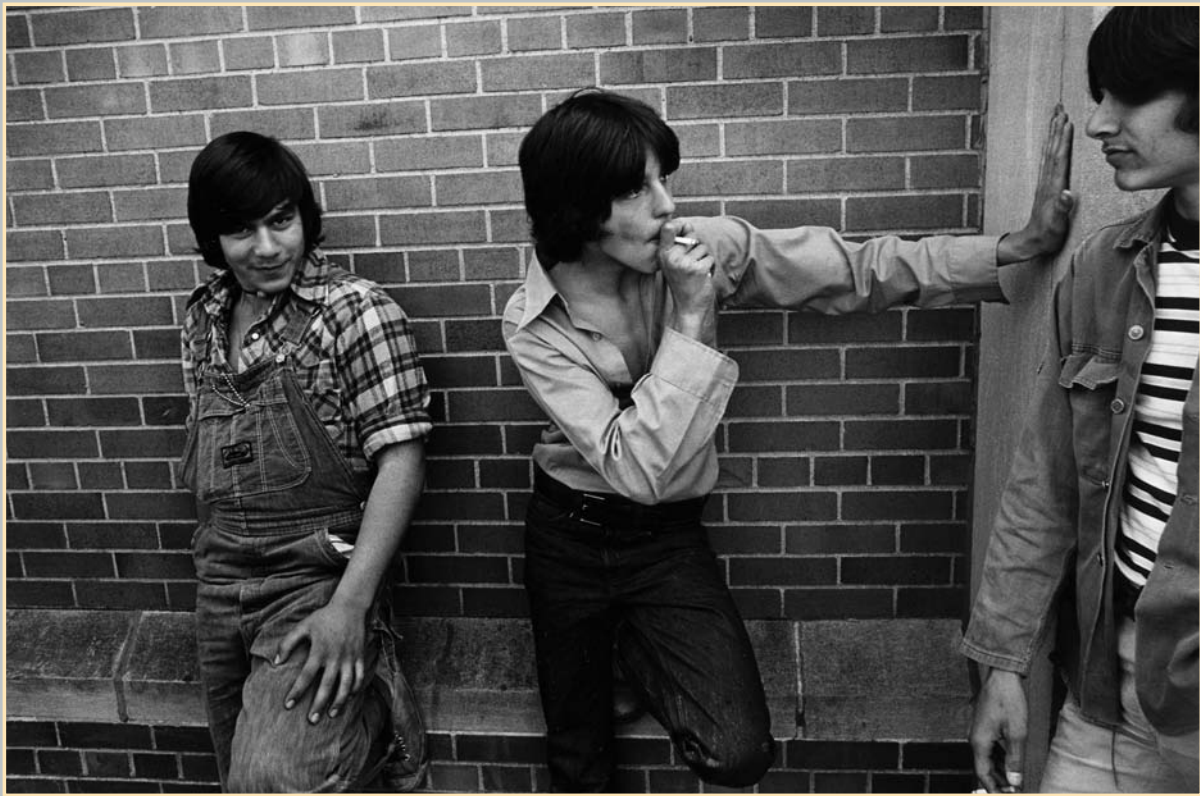
évkönyv számára fotózta, és a munka közben jött rá, hogy mennyire közel tud így kerülni tanítványaihoz. A nebulók imádtak pózolni, majd a képek elkészülte után együtt nevettek tanárukkal az eredményen. Talán a véletlen műve, hogy Szabo így a hetvenes évek tinédzszerlétének tökéletes lenyomatát készítette el.

A fotók hátterei a középiskola folyosói, osztálytermei és autóparkolói. Néhány modell-

je kedvesen zavart, míg mások korukhoz képest magabiztosak. Szabo megőrökíti a ruhák, a cigaretta stílusbeli szükségessége, az erős smink, az autók, a sóvárgó, virágzó szexualitás, a rendetlenség és a semmittevéssel töltött idő fontosságát. Fotói Sophia Coppolát is megihlették első filmjének készítésekor. Érdekes megfigyelni, hogy mennyire hasonló volt tinédzsernek lenni a hetvenes években Magyarországon és Amerikában. Képei arra biztatnak, hogy rakjuk össze saját iskolai fotóinkat egy albumba, mert lehet, hogy éppen ilyen elgondolkodtató eredményre jutnánk.

Joseph Szabo 1944-ben az Ohio állambeli Toledóban született. A Pratt Intézetben tanult fotográfiát, ahol megszerezte a képzőművészetek mestere (MFA) címet. 1972-től 1999-ig a New York állambeli Long Island-i Malverne Középiskolában tanított. Ma a Nemzetközi Fotóművészeti Központban tanít. Művei megtalálhatók többek között a Metropolitan Művészeti Múzeum, a Yale Egyetem, a Nemzetközi Fotóművészeti Központ és a Párizsi Nemzeti Könyvtár állandó kiállításain. Jelenleg a New York állambeli Amityville-ben él feleségével, Nancyvel és Gala nevű szibériai huskyjával. Második albuma Teenage címmel 2003-ban jelent meg.

1950 SZABO

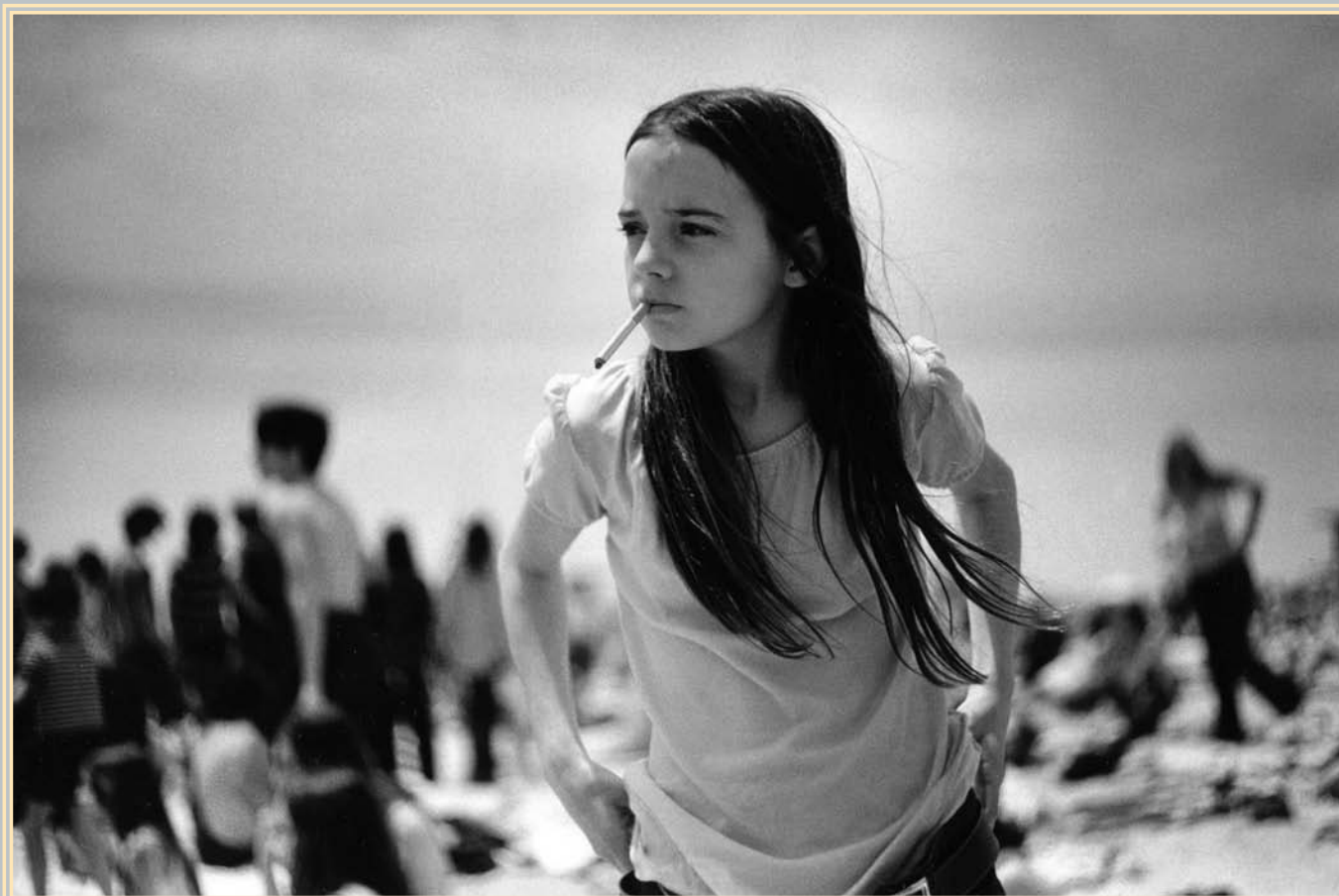

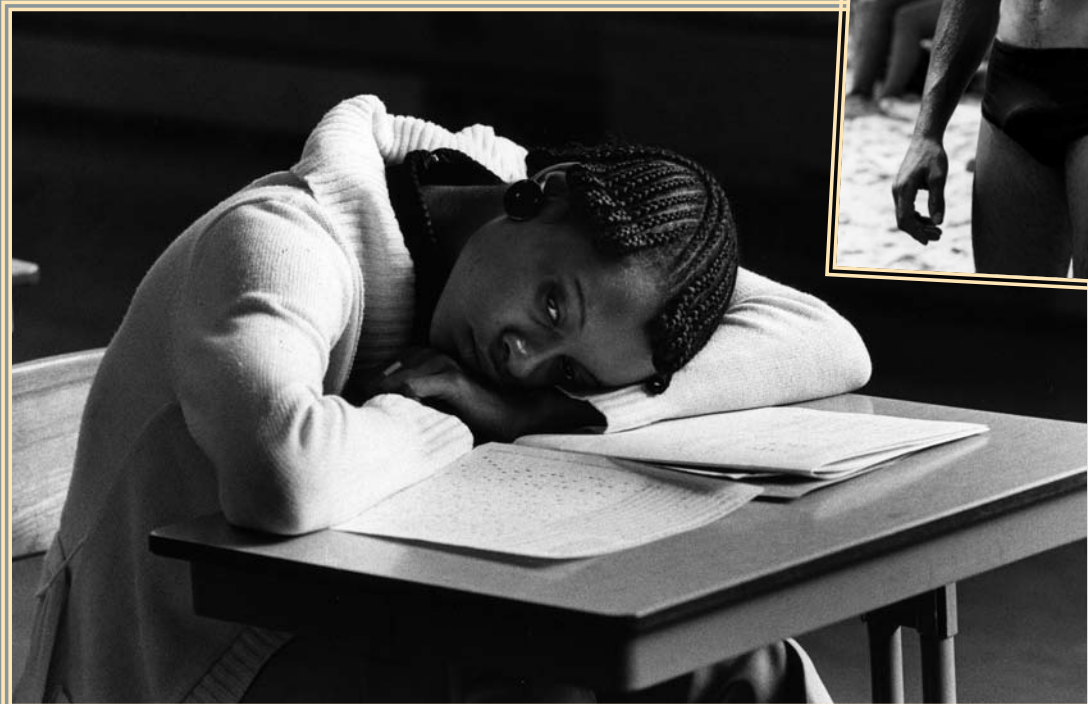
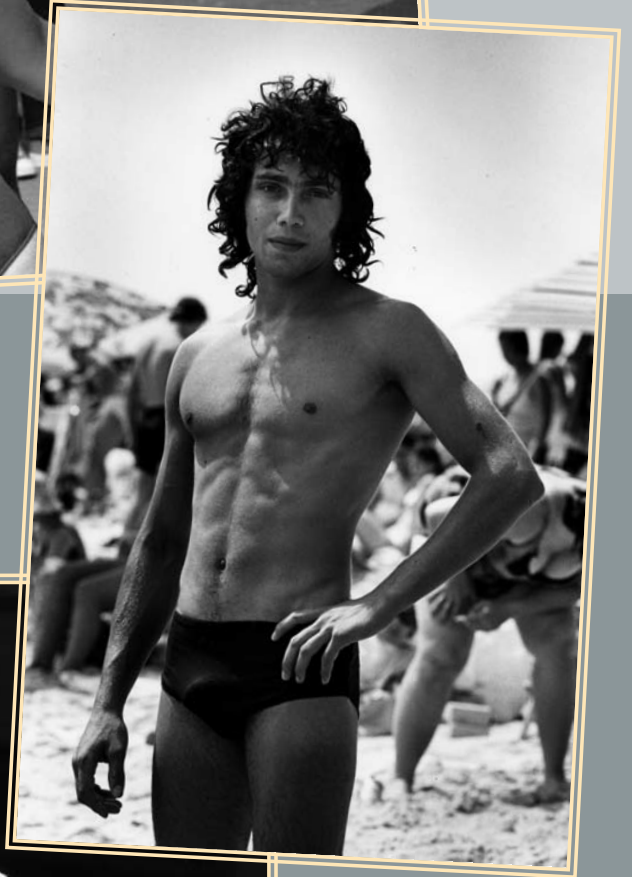
Mi lenne az az öt szó, amely leginkább jellemezheti a tinédzseréletet a hetvenes évek Amerikájában?

Cornell Capa azt mondta: „Szabo kamerája témáihoz illően éles, metsző és fiatalos. Más jelzőkkel: leleplező, érzékeny, érdes, szexi, kirívó”.

Ezek szerint ugyanaz jellemzi a fotóst és a diákjait. Hogy kezdődött ez az egész tinédzsertörténet?

A New York állambeli Long Island középiskolájának tanárként művészetet és rajzot tanítottam, majd felkértek, hogy 5–6. osztályban tanítsam a fotográfia tantárgyat. Bár néhány diák lelkes volt, komoly nehézségek adódtak azokkal, akik csak minimálisan akartak teljesíteni. Egyfajta úr jött létre köztem és a diákjaim között, mert az elvárásaim nagyok voltak, sok diáké pedig cse-

1980 SZABO

kély. Komoly tanárként meg kellett találnom a kapcsolatlétesítés módját a rosszul teljesítőkkel is. A fényképezőgépem volt a kommunikációs eszközőm. Amint elkezdtem fotózni a diákokat a pihenőidőszakokban, kapcsolat alakult ki közöttünk, hiszen együtt dolgoztunk a képek készítése közben. Ahogy teltek-múltak az évek, észrevettem, hogy a fotóim valahogy fontosak lettek másoknak is. Arra gondoltam, hogy elkészíthetnék egy széles körű fényképes tanulmányt az amerikai tinédzserekről, amit adig még senki nem tett meg.

Tartod-e még ma is a kapcsolatot a diákjakkal? Vajon szeretik-e még ennyi év után is az akkor készült fotókat?

Több mint huszonöt éven át fotóztam a tinédzsereket, ezért szoros kapcsolat alakult ki közöttünk. Számos diákkal még mindig levelezünk e-mailen, beszélünk telefonon vagy találkozom velük, például az otthonukban vagy a munkáim kiállítási megnyitóján.

Úgy gondolom, hogy a diákjaim még most is szeretik a róluk készített fotóimat, mert mindig igyekeztem őszintén megmutatni

az életüket. Nem kritizáltam őket, nem bíráskodtam felettük, és megpróbáltam jó példát mutatni.

A képek témái teljesen banálisak, mi lehet mégis a fotók ilyen nagy sikerének a titka?

A témáim a családhoz kapcsolódnak. Az érzékenység, a durvaság, a szexisség, a feltűnősködés, a magány, a bajtársiasság, az önbizalom, a féltékenység és még sok más mind azt mutatja, milyen nehéz tinédzserek lenni. A képek mindenkit emlékeztetnek a saját tinédzserkorukra – talán ezért volt ekkora sikere a munkámnak.

A neved nem hangzik idegenül a magyar fül számára. Elmondanád, mi a magyar kapcsolat?

Nagyszüleim Magyarországon születtek, és az 1900-as évek elején jöttek az Egyesült Államokba. Az Ohio állambeli Toledóban telepedtek le, ahol a szüleim is éltek. Én is ugyanabba a magyar közösségbe születtem bele, ugyanazokba a katolikus iskolákba és ugyanabba a magyar templomba – a St. Stephenbe – jártam. A lelkészek mind Magyarországról származtak, és a közösségem

nagyon barátságosan fogadott mindenkit, különösen az 1956-os forradalom idején szökött magyar menekülteket.

Sokunknak jut eszébe, hogy fényképekkel dokumentáljuk tinédzser gyermekeink életét. Milyen jó tanácsokat adnál ehhez a munkához?

A tinédzserek fotózásához azt tanácsolnám, próbáljunk megértően kapcsolatba lépni velük. Először gondoljunk vissza saját tizenéves korunkra, azután exponáljunk, és folytassuk ezt, amíg csak lehet. Ha azonban túlságosan az intim szférájukba kerültünk, és akár a modellünk vagy pedig mi kényelmetlenül érzük magunkat, egyszerűen vonuljunk vissza. Amikor a fotók elkészültek, találjunk valakit, akinek megmutathatjuk őket, és akitől őszinte visszajelzést, bátorítást kaphatunk.

Ha nem csak a tinédzserekről beszélünk, általánosságban elmondhatjuk, hogy a fotózás csodálatos eszköz lehet olyan emberek megértésére és a velük való kapcsolatremtéésre, akiket amúgy nem kedvelnénk, vagy nem szívesen látnánk magunk körül. Legyünk nyitottak a másféle emberekre is.

Varga Miklós

